

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสรุปผลในการศึกษาทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์(empirical)ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาลต่างๆในประเทศไทยเพื่อที่จะทำให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ของระดับความเป็นธรรมและไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าว อันอาจจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิชาการ และ ในทางปฏิบัติต่อไป โดยส่วนประกอบสำคัญที่จะได้รับนำเสนอประกอบด้วย บทสรุปผลการศึกษา ที่พยายามชี้ประเด็นที่น่าสนใจที่ค้นพบในการศึกษา อย่างกว้างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการวิจัย และติดตามมาด้วยข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป และ การประยุกต์ผลการศึกษาในทางปฏิบัติในส่วนสุดท้าย

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากประเด็นความสนใจในการศึกษานี้ที่พยายามค้นหาคำตอบ เกี่ยวกับระดับความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาลต่างในประเทศไทยโดยการวัดความเป็นธรรมของบริการดังกล่าว จะพิจารณาทั้งที่เป็นส่วนปัจจัยนำเข้า อันได้แก่ ทรัพยากรประเภทต่างๆ และ ในส่วนของผลผลิตจากการให้บริการ อันได้แก่ ความสามารถในการให้บริการเก็บขนขยะแก่ประชาชนและครัวเรือนต่างๆในเทศบาลโดยข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้นำมาจากหน่วยงานราชการต่างๆเป็นสำคัญ และเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ คือ ดัชนีความไม่เป็นธรรมของ Coulter ซึ่งสัดส่วนของประชากรในแต่ละเทศบาล จะถูกใช้เป็นมาตรฐานที่สำคัญในการวัดความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น อันจะสะท้อนให้เห็น หลักความจำเป็น(need)ในการขอรับบริการในแต่ละท้องถิ่น โดยความเป็นธรรมทางสังคม จะเกิดขึ้นต่อเมื่อระดับทรัพยากรและความสามารถในการให้บริการ มีลักษณะกระจายเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรของแต่ละเทศบาล ซึ่งหากเป็นไปไปตามหลักการดังกล่าว ค่าคำนวณของดัชนีความไม่เป็นธรรม จะให้ค่าน้อยที่สุด นอกจากนี้กรณีที่พบว่า มีระดับความไม่เป็นธรรมค่อนข้างสูงเกิดขึ้นกับทรัพยากรบางประเภท ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมดังกล่าวก็จะได้รับการนำมาวิเคราะห์ ต่อไป เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยสหุ กับกลุ่มตัวแปรอิสระที่ได้รับการกำหนดไว้ในตัวแบบในการศึกษา

ผลการศึกษาที่ได้รับการค้นพบในการศึกษานี้สามารถแยกพิจารณา เป็นประเด็นสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

6.1.1 ระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลไทย จากการสังเกตแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พบว่า การจัดสรรทรัพยากร และ เพิ่มระดับการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล โดยส่วนใหญ่ จะคำนึงถึงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นหลักเกณฑ์ สำคัญที่สุด ขณะที่ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้ เทศบาลส่วนใหญ่ไม่สามารถเพิ่มระดับทรัพยากร และ บริการให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนได้คือ ฐานะทางการคลังของเทศบาล นอกจากนี้ในระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ยังพบว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ที่มาจากฝ่ายการเมือง และ ข้าราชการประจำ ล้วนมีบทบาทร่วมกันในการพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทรัพยากร และ การกำหนดแนวทางในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล แม้ว่าฝ่ายการเมืองจะมีบทบาทในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ทรัพยากรเพื่อให้บริการมากกว่า ขณะที่ฝ่ายข้าราชการประจำ จะมีบทบาทในการกำหนดแนวทางในการให้บริการเก็บขยะ มากกว่าเล็กน้อย

6.1.2 การให้บริการเก็บขยะของเทศบาลไทย โดยส่วนใหญ่ทั้งในภาพรวม เมื่อวิเคราะห์เทศบาลทั้งหมด และแต่ละประเภทเทศบาล พบว่า มีระดับความเป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะค่อนข้างสูง แม้ว่าจะมีบางส่วนที่มีระดับความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นแต่ก็มีความรุนแรงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยค่าคำนวณของดัชนีความไม่เป็นธรรมที่ได้ ส่วนใหญ่มีค่าค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตาม มีระดับของทรัพยากรอยู่สองประเภท ที่มีระดับความไม่เป็นธรรมค่อนข้างสูง อันได้แก่ ปริมาณถังรองรับขยะ ของเทศบาลในภาพรวม เทศบาลในประเภท ข. เทศบาลในประเภท ค. และงบประมาณรักษาความสะอาดของเทศบาลในภาพรวม เทศบาลในประเภท ก. เทศบาลในประเภท ค. และ เทศบาลในประเภท ง. โดยค่าคำนวณของดัชนีความไม่เป็นธรรมในทรัพยากรประเภทดังกล่าว มีค่าค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรประเภทอื่นๆ

6.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความไม่เป็นธรรม ของระดับทรัพยากรประเภทต่างๆ หลังจากที่ได้วิเคราะห์ถดถอยพหุ กับตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ในตัวแบบแล้ว พบว่ามีเพียง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธถดถอย (b) ของ ตัวแปรความไม่เป็นธรรมของบขรักษาความสะอาดในปีที่แล้ว ($t-1$) (IVBUD) ของเทศบาลในภาพรวม และเทศบาลในประเภท ก. เท่านั้นที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธถดถอยของตัวแปรอิสระ อื่นๆ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีเครื่องหมายตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งควรค่าที่จะได้มีการอภิปรายต่อไปดังนี้

กรณีระดับความไม่เป็นธรรมที่ค่อนข้างสูงของถังรองรับขยะของเทศบาล ในภาพรวมได้รับอิทธิพลสำคัญมาจาก ความเป็นเทศบาลเมือง และ จำนวนประชากร เป็นสำคัญ โดยเทศบาลเมืองที่มีประชากรมากกว่า มีแนวโน้มที่จะมีปริมาณถังรองรับขยะในปีที่ศึกษา ในปริมาณที่ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น ทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการในท้องถิ่นขณะที่เทศบาลในประเภท ข. และ ค. ก็พบในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เทศบาลที่มีประชากรมากกว่า กลับมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณถังรองรับขยะในสัดส่วนที่ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็นเมื่อ เทียบกับ สัดส่วนประชากรที่มีใน

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น ทำให้เห็นว่า ระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในงบประมาณรักษาความสะอาด ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก ปัจจัยทางด้านบริหารของเทศบาลเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลสำคัญต่อความไม่เป็นธรรมดังกล่าว ล้วนเป็นปัจจัยที่อยู่ในตัวแบบทางการบริหาร อันได้แก่ พฤติกรรมการจัดสรรทรัพยากรตามหลักความจำเป็นขอรับบริการในแต่ละท้องถิ่น และ หลักค้อยเป็นค้อยไป แม้ว่าผลที่ได้บางส่วนอาจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ในทฤษฎีก็ตาม โดยเฉพาะการที่เทศบาลที่ประชากรมากกว่า กลับมีแนวโน้มที่จะจัดสรรงบประมาณดังกล่าวในสัดส่วนที่ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ที่หน้าทีรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ยังคงขาดความสนใจที่จะตอบสนอง ต่อ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยสาเหตุที่เป็นเช่นนั้น ก็อาจมีได้หลายประการ เช่นภาระหน้าที่ของเทศบาลอาจมีมากเกินไป มีข้อจำกัดทางการคลัง ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งการศึกษานี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะวิเคราะห์สาเหตุดังกล่าวได้อย่างลึกซึ้งได้เพราะอยู่นอกขอบเขตของการศึกษา นอกจากนี้พฤติกรรมที่มีการจัดสรรงบประมาณรักษาความสะอาดมักเป็นไปในลักษณะค้อยเป็นค้อยไป โดยการจัดสรรงบประมาณในปริมาณที่ไม่แตกต่างจากฐานเดิมที่ได้รับจากปีที่แล้วมากนัก มากกว่าการคำนึงถึงความจำเป็นขอรับบริการของประชาชนในท้องถิ่น อย่างแท้จริงของผู้ที่หน้าทีรับผิดชอบก็มีส่วนก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเช่นเดียวกัน

ซึ่งสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้ต้องมีพฤติกรรมในทำนองนั้นก็อาจมีเหตุผลได้ในหลายประการ ตัวอย่างเช่น เป็นพฤติกรรมการทำงานแบบประจำวัน(routine)ของข้าราชการเองที่เป็นเช่นนั้น หรือ เป็นเพราะว่า ปัจจัยทางการเมืองในท้องถิ่นในการนิยามงบประมาณเพื่อให้แก่กิจกรรมต่างๆของเทศบาล ที่ก่อให้เกิดการประนีประนอม และคำนึงถึงความเป็นไปได้ทางการเมือง จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงงบฯเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะเป็นดังที่ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2531:167) ได้ให้เหตุผลว่า มีสาเหตุมาจากการบังคับ และ ควบคุมของรัฐบาลกลางต่อการจัดทำงานงบประมาณ และ การตัดสินใจต่างๆของเทศบาล ทำให้ไม่เกิดสภาพความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลต้องทำงานในลักษณะประจำวัน เพราะอาจขัดต่อกฎ และระเบียบต่างๆของรัฐบาลกลาง จึงทำให้การใช้จ่ายของเทศบาลไม่อาจตอบสนอง ต่อความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวนี้ควรที่จะได้รับการศึกษาที่ลึกซึ้งต่อไป อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมทางการคลังดังกล่าว กลับไม่ได้รับการยืนยันจากข้อมูลของเทศบาลในประเภทกลุ่ม ค. และ ง. ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เทศบาลในกลุ่มดังกล่าวมีการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการมากกว่า แม้ว่าจะยังคงมีระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็นก็ตาม โดยเทศบาลในประเภท ค. ที่มีประชากรมากกว่า กลับมีแนวโน้มที่จะมีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อการรักษาความสะอาดต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ยังคงพบว่ามีปัญหาไม่สมบูรณ์ในการศึกษาเกิดขึ้นอยู่หลายประการ ซึ่งควรค่าที่จะได้รับการนำมาเสนอไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตีความผลการ

ศึกษา และการประเมินคุณค่าการศึกษาดังกล่าว อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

6.2.1 ทฤษฎีและแนวคิดในการศึกษา ที่ได้รับการนำมากำหนดเป็นตัวแบบในการทดสอบกับข้อมูลในเชิงประจักษ์ ยังคงมีความไม่สมบูรณ์ และ ยังไม่ถือว่าเป็นตัวแบบที่ดีที่สุด ในการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่า แนวคิดส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ ประกอบกับการศึกษาในเรื่องดังกล่าวในประเทศไทยมีน้อยมาก ทำให้การเลือกใช้ตัวแปรที่จะมีความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (construct validity) ยังไม่ดีพอ ขณะเดียวกันข้อมูลที่ใช้ในการวัด บางตัวไม่สามารถหาได้ในประเทศไทย หรือ ผู้ศึกษาไม่สามารถเข้าถึงได้ ทำให้ผลการศึกษาที่ได้จึงมีอาจนำไปสู่การยืนยัน และ ปฏิเสธทฤษฎีดังกล่าวในบริบทของไทย เพียงแต่การศึกษาจะ ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยต่างๆตามทฤษฎีที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษาเท่านั้น

6.2.2 เทคนิคในการวิเคราะห์ความไม่เป็นธรรม ในการศึกษานี้มีหลักการและแนวเหตุผล (logic) ที่เฉพาะตัว ฉะนั้นการทำความเข้าใจผลการศึกษา และ การนำผลดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ก็ควรคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วยเป็นสิ่งสำคัญ

6.2.3 การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มักมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือมีโอกาสเป็นไปได้ที่บุคคลเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม มิได้เป็นผู้ตอบ แต่ผู้อื่นที่มีใช้บุคคลเป้าหมาย กลับเป็นผู้ตอบ ซึ่งทำให้การทำความเข้าใจ เกี่ยวกับทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อ บทบาทฝ่ายการเมือง และ ข้าราชการประจำ ที่มีต่อ การให้บริการเกี่ยวกับการให้บริการเก็บขยะอาจมิใช่เป็นทัศนคติของปลัดเทศบาลทั้งหมด จึงควรมีความระมัดระวังในการสรุปผลดังกล่าวอย่างตรงไปตรงมา

6.2.4 การวิเคราะห์หัตถดอยหนในการศึกษานี้ ต้องยอมรับว่า ไม่สามารถปฏิบัติตามฐานคติเบื้องต้น ของค่าสถิติดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญที่อาจมีผล ต่อการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ (b) จะได้รับการคำนึงตลอดเวลาโดยเฉพาะปัญหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และ สมการโดยส่วนใหญ่ก็มีอำนาจในการอธิบายค่อนข้างน่าพอใจ ยกเว้นกรณีของเทศบาลในประเภท ง. ที่ไม่มีตัวแปรอิสระใดๆในสมการมีนัยสำคัญ .05 เลข ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจมิได้หลายประการ เช่น ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีความไม่สมบูรณ์เพียงพอ หรืออาจมีความสัมพันธ์กันในลักษณะอื่นที่ไม่ได้รับความสนใจในการวิเคราะห์ ฯลฯ เป็นต้น

6.2.5 การนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการของบางตัวแปร ยังคงมีความไม่สมบูรณ์ และ ควรค่าที่จะได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เช่น ตัวแปรความเจริญทางเศรษฐกิจของเทศบาล ซึ่งใช้เป็นตัวแทนในการวัด ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในเทศบาลนั้นๆ ควรได้รับการปรับปรุงโดยใช้สูตร ดังนี้ (GPP - AG) คูณ ด้วยสัดส่วนของประชากรของเทศบาล ต่อจำนวนประชากรของจังหวัดที่เทศบาลนั้นตั้งอยู่ แล้ว ทหารกลับด้วย GPP และคูณ 100 เพื่อทำเป็นร้อยละ ซึ่งน่าจะสามารถวัดฐานะทางเศรษฐกิจของคนในเทศบาลได้ดีกว่าแบบเดิม กรณีที่ไม่มีตัวแปรอื่นที่ดีกว่านี้ เช่น มีข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยของคนในเทศบาล

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

6.3.1 ควรที่จะมีการปรับปรุงตัวแบบในการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมโดยเฉพาะตัวแปรที่นำมาใช้วัด ความคิดหลักในทฤษฎีต่างๆ โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของไทยด้วย ซึ่งการศึกษานี้ นับได้ว่ามีการริเริ่มทดลองใช้ตัวแปรต่างๆบ้างแล้ว คงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการทดลองเปลี่ยนใช้ตัวแปรอื่นที่มีความเหมาะสมกว่าต่อไป

6.3.2 ควรที่จะมีการเปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการวัดความเป็นธรรม ของการให้บริการ สาธารณะ เป็นหลักเกณฑ์อื่นบ้าง นอกเหนือจากหลักความจำเป็น เช่น หลักความสามารถทาง เศรษฐกิจ หลักความต้องการ หลักความเท่าเทียมกัน ฯลฯ เป็นต้น และ อาจมีการพิจารณาต่อไปว่า หลักเกณฑ์ต่างๆดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนผู้รับบริการ ตลอดจนการ พิจารณาว่า หลักเกณฑ์ใดควรใช้กับบริการประเภทใด จึงจะเหมาะสม

6.3.3 ควรจะมีการปรับวิธีการศึกษาใหม่ เช่น ศึกษาในเชิงการเปลี่ยนแปลง (dynamics) โดยพิจารณาว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับทรัพยากร และระดับบริการของรัฐบาล ในท้องถิ่นแต่ละปี มีการตอบสนอง หรือ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ตามหลักเกณฑ์ความเป็น ธรรมแบบใด นอกจากนี้ น่าที่จะมีการศึกษาความเป็นธรรมในการให้บริการ ด้วยวิธีการศึกษาใน เชิงคุณภาพด้วย อาจทำให้ได้ข้อมูลใหม่เพิ่มมากขึ้น

6.3.4 ควรที่จะมีการศึกษาความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ ประเภทอื่นๆ ของรัฐบาลท้องถิ่นในรูปเทศบาลมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถมีความเข้าใจ สถานภาพความเป็น ธรรมในการให้บริการสาธารณะของไทยได้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการให้บริการของ รัฐบาลให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

6.4 การนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้

จากผลการศึกษาซึ่งได้ใช้สัดส่วนประชากรของแต่ละเทศบาลในการวัดความเป็นธรรม ในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ทำให้สามารถมีความเข้าใจว่าสถานภาพ ในการให้ บริการเก็บขยะของเทศบาลต่างๆของไทย ส่วนใหญ่มีความเป็นธรรม แต่สำหรับทรัพยากรบาง ประเภทที่มีความไม่เป็นธรรมสูงนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการบริหาร ประกอบกับ ลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นในบางส่วน อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการอ้างอิงผลการ ศึกษากระทำได้เฉพาะเทศบาลจำนวน 128 ที่ได้รับการศึกษาเท่านั้น โดยข้อเสนอแนะบาง ประการในการปรับปรุงการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล สามารถเสนอได้ดังนี้

6.4.1 การจัดทำงบประมาณรักษาความสะอาดของเทศบาลต่างๆ โดยเฉพาะ เทศบาลขนาดใหญ่ ควรที่จะมีการตัดสินใจพิจารณาถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็น สำคัญ มากกว่าการตัดสินใจโดยใช้ฐานเดิมของปีที่แล้ว หรือหากจะใช้ฐานเดิมของปีที่แล้ว ก็ควร มีการวิเคราะห์เสียก่อนว่างบประมาณเดิม มีความสอดคล้องกับความต้องการหรือไม่ ซึ่งการที่จะ ดำเนินการปรับปรุงตามเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ควรอย่างยิ่งที่เทศบาลต่างๆจะต้อง

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ อย่างละเอียดและกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน เพื่อที่จะสามารถเป็นข้อมูล ประกอบการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ เป็นสำคัญ ขณะเดียวกัน ฐานะทางการคลังมักเป็นข้อจำกัดที่มีส่วนสำคัญที่ไม่สามารถเพิ่มระดับบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้ ฉะนั้นจึงควรมีการเพิ่มรายได้เทศบาลมากขึ้น นอกจากนี้หน้าที่ใดที่ไม่มีความจำเป็นที่ต้องกระทำโดยเทศบาล ก็ควรที่จะมีการพิจารณาปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม เพราะว่า ข้อมูลในการศึกษานี้ ชี้ให้เห็นว่ายิ่งเทศบาลมีขนาดใหญ่ และมีประชากรมากกว่า กลับมีแนวโน้มที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อการรักษาความสะอาด ต่ำกว่าระดับที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเทศบาลเหล่านั้นมีภาระหน้าที่อื่น ที่มีความสำคัญมากกว่า ทำให้งบประมาณโดยส่วนใหญ่ถูกจัดสรรไปให้กิจกรรมประเภทอื่นมากกว่า

6.4.2 กรณีถึงรองรับขยะควรมีหลักเกณฑ์ ในการจัดหาและจัดสรรให้เป็นระบบมากกว่าในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะว่า เทศบาลโดยส่วนใหญ่มีการจัดหาถังรองรับขยะค่อนข้างเป็นไปในลักษณะตามอัตภาพเป็นสำคัญ เช่น การขอบริจาคจากประชาชน ธุรกิจ ห้างร้านในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น จากผลการศึกษานี้พอที่จะชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มปริมาณถังรองรับขยะของเทศบาลส่วนใหญ่ ยัง มิได้เป็นไปในลักษณะสอดคล้องกับความต้องการ เทศบาลควรที่จะมีการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหาถังรองรับขยะให้ดียิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น ควรมีการทำบัญชีของความต้อง การถึงรองรับขยะในแต่ละปีว่าควรเป็นจำนวนเท่าใด โดยทำการพิจารณาจากดัชนีต่างๆ เช่น อัตราการเสื่อมชำรุดของอุปกรณ์ปริมาณขยะในท้องถิ่น การขยายตัวของชุมชน ฯลฯ เป็นต้น ต่อมาก็จะเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรดังกล่าว โดยคำนึงว่าจะสามารถจัดหาได้จากแหล่งใดบ้าง เป็นสัดส่วนเท่าใด และ ถ้าหากไม่เพียงพอจะสามารถใช้กลยุทธ์ใด เพื่อให้ได้ส่วนที่ยังคงขาดให้มีความเพียงพอ เช่น การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในท้องถิ่น เป็นต้น หากกระทำ ได้เช่นนี้ก็เป็นที่เชื่อถือได้ว่า ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บริการจะสามารถตอบสนอง และ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด